

Kort sagt

Norsk kjøttproduksjon legger ikke til rette for pandemier

Siri Martinsen skriver i Aftenposten at industrielt oppdrett av dyr medfører en pandemirisiko. Hun viser til en artikkel av oss, men tar våre uttalelser ut av sin sammenheng.

Bakteppet er covid-19-pandemien, at 60-70 prosent av sykdommer på fremmarsj har sin opprinnelse hos dyr og 75 prosent av disse hos ville dyr. Menneskeskapt påvirkninger kan endre ville dyrs habitater og øke kontaktflaten mellom mennesker og ville dyr. Det øker sannsynligheten for smitteoverføring og i ytterste konsekvens nye pandemier.

Det er riktig at det finnes former for kjøttproduksjon i verden som har uheldige konsekvenser for naturen og for dyrene, og som er smittemessig uheldige. Men å skjære hele kjøttindustrien over én kam blir feil. Pandemier har oppstått både i tiden før industriell husdyrproduksjon og i områder uten slik produksjon.

Norsk husdyrproduksjon har i liten grad invadert ville dyrs habitater, og kjøttproduksjonen i Norge tilrettelegger ikke for nye smittestoffer og pandemier. I innsatsen for å forhindre fremtidens pandemier må vi søke å holde fokus på reelle problemstillinger.

Hannah J. Jørgensen,

Veterinærinstituttet

Carlos das Neves,

Veterinærinstituttet

Raskere saksbehandling

Byggenæringen rammes nå av permitteringer. Begrenset saksbehandlingskapasitet hos Plan- og bygningsetaten (PBE) i Oslo kommune er en av årsakene til det.

Vi har et byråkrati som fungerer langsomt, og som helt klart kunne gjort mer for å bidra til å trekke prosesser fremover. Byggeprosjekter kan stoppe opp i måneder og år, noe som gir uforutsigbare rammer for næringslivet. Når oppdragene stopper opp, må bedriftene permittere eller nedbemanne. Først rammes de prosjekterende (arkitekter, ingeniører osv.), men på sikt også de utførende (entreprenører, bygningsarbeidere, tømrere, murere, elektrikere, rørleggere osv.).

Kapasiteten og saksbehandlingstiden til PBE har vært en utfordring for næringen i lang tid før korona. PBE bør nå rekruttere permitterte og arbeidsledige arkitekter, slik at PBE som et minimum kan overholde lovpålagte saksbehandlingsfrister. Rask saksbehandling som motkonjunkturpolitikk.

Kommunen og staten må sikre PBE økonomi til å øke bemanningen kraftig. Dette vil direkte og indirekte holde mange folk i arbeid, i en hel næring.

Håvard Snellingen

Klimaeliten forstår ikke vindkraftmotstanden

Debatt

Lars H. Gulbrandsen,
forskningsleder,
Fridtjof Nansens
Institutt

Etter en kort pust i bakken vil regjeringen igjen åpne opp for mer vindkraft på land. Energiminister Tina Bru (H) og regjeringen bør i stedet spørre seg: Hvordan skal vi forstå den sterke, lokale motstanden mot vindkraft? Og trenger vi egentlig mer vindkraft i Norge?

Vindkraftdebatten i Norge handler på mange måter om balansering av klima- og naturvern hensyn. Men debatten kan også forstås som en kraftig kulturkollisjon. En kollisjon mellom by og land, mellom klimaeliten i de store byene og lokale vindkraftmotstandere ute «på bygda». Klimaeliten består av en uformell allianse av «progressive» klimapolitikere, klimaorganisasjoner, interessesammenslutninger og vindkraftutbyggere, som alle argumenterer for økt vindkraftutbygging i Norge. Klimaeliten i de store byene misforstår - bevisst eller ubevisst - de lokale vindkraftmotstanderne og tillegger dem motiver de ikke har.

Ikke i min bakgård?

Klimaeliten reduserer ofte lokal vindkraftmotstand til en «not-in-my-backyard»-problematikk. Altså en forestilling om at folk gjerne vil ha mer vindkraft, bare ikke akkurat i deres kommuner.

Dette blir for enkelt. Mange lokale motstandsgrupper er opptatt av nasjonale naturverdier, truede arter og muligheten til å drive friluftsliv over hele landet. For mange er dette viktige verdipørsmål som ikke kan reduseres til en motvilje mot å se eller høre (!) vindturbiner i sitt nærområde. På samme måte kan jeg selv være kritisk til vindkraftutbygging på den lille øya Haram i Møre og Romsdal, selv om jeg sannsynligvis aldri kommer til å reise til Haram selv.

Som bompengelopprøret?

Klimaeliten sammenligner «vindkraftopprøret» med «bompengelopprøret». Motstanden mot klimatiltak øker gjerne når tiltakene virkelig begynner å smerte, altså når de får synlige eller følbare konsekvenser. Men også denne sammenligningen halter og bunner i manglende forståelse.

Vindkraftmotstanden handler nemlig ikke om motstand mot klimatiltak. Den handler om engasjement for naturverdier, truede arter, uberørt natur, friluftsliv og folkehelse.

Mange såkalte vindkraftmotstandere er også bekymret for klimakrisen. Dette gjenspeiles ikke minst av hvordan vindkraft er blitt en vanskelig sak for miljø-

Trenger vi egentlig mer vindkraft i Norge?

partier som Miljøpartiet De Grønne og SV. Når lokale vindkraftmotstandere blir stemplet som klimaskeptikere eller motstandere av en offensiv klimapolitikk, tillegges de meninger de ikke har.

Trenger vi kraften?

Den lokale vindkraftmotstanden handler nok også om at det kan være vanskelig å se behovet for mer kraft i Norge. Kraftoverskuddet er voksende, og de fleste år eksporterer vi mer kraft enn vi bruker.

Vassdrags- og energidirektør Kjetil Lund uttalte til Morgenbladet at skepsisen mot norsk krafteksport «er som å innvende mot laksen og torsken: Trenger vi all den laksen, trenger vi den torsken? Det finnes et marked her, og en verden». Ja, det finnes utvilsomt et marked for norsk krafteksport, men denne typen argumenter er neppe egnet til å overbevise lokale motstandere om at det er riktig å bygge 200 meter høye vindturbiner i deres nærrområder.

Det hadde nok vært lettere å få aksept for utbyggingen dersom vi trengte kraften til energiomstilling her hjemme, sånn som i Tyskland og Danmark. Når overskuddskraften eksporteres, blir det vanskeligere for folk å se koblingen til klimomstillingen. Klimaeliten i Oslo fnyser av denne typen argumenter og hevder at vindkraftmotstandere ikke forstår at mer fornybar kraft til Europa bidrar til det grønne skiftet. Men selv klimaeliten må innrømme at sammenhengene er kompliserte og effektene vanskelige å regne på, blant annet på grunn av EUs klimakvotestystem.

Full fres fremover

Så hvor mye vindkraft skal vi bygge ut i Norge? Nyttårsaften 2000 sa daværende statsminister Jens Stoltenberg (Ap) at «tiden for de store vannkraftutbygginger i Norge er over». Det samme budskapet ble gjentatt både i Bondevik-regjeringens Sem-erklæring og av ulike politikere i årene som fulgte.

Når det kommer til vindkraft, er det imidlertid lite som tyder på et taktskifte. Norges vassdrags- og energidirektorat anslår at det vil bli produsert mellom 14 og 16 TWh - eller rundt ti prosent av norsk kraftproduksjon - fra mer enn 70 vindkraftanlegg innen slutten av 2021. For få år siden hadde ingen sett for seg en så kraftig økning i norsk vindkraft. Og selv om rapporten Nasjonal ramme for vindkraft på land ble skrotet etter kraftige protester, har regjeringen i realiteten bare tatt en fot i bakken. Konesjonsprosessen skal endres og bedres, men ingenting tyder på at det blir stopp i store vindkraftprosjekter med store naturinngrep.

Og spør du en fra klimaeliten om hvor mye vindkraft vi skal bygge i Norge, ser han overbærende på deg og svarer at vi bygger ut så mye som markedet vil ha. For vindkraft er jo bare en eksportvare, som laks og torsk.

Mange lokale motstandsgrupper er opptatt av nasjonale naturverdier, truede arter og muligheten til å drive friluftsliv over hele landet, skriver innleggsforfatteren.